

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"
Освітня програма	58492 Історія (мова навчання фахових дисциплін – угорська)
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	014 Середня освіта

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

22.11.2024 р.

Справа № 2001/АС-24

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 01 "Освіта" у складі:

Островська Катерина Олексіївна – головуєчий,

Андрощук Ігор Петрович,

Гавриленко Тетяна Леонідівна,

Захаров Олексій Олексійович,

Коваленко Наталія Володимирівна,

Коренева Інна Миколаївна,

Огнистий Андрій Володимирович,

Попович Анжеліка Станіславівна,

Рябовол Лілія Тарасівна,

за участі запрошених осіб:

Ласлов Зубанич, Шпенник Олександр – представник ЗВО,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	58492
Назва ОП	Історія (мова навчання фахових дисциплін – угорська)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація (за наявності)	014.03 Історія
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

За – 9, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Аналіз

У цьому розділі ГЕР надає оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Аналізу» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності за критерієм, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію

Критерій 1. Проектування освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень Е

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Аналіз

1 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти. За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання затверджуються закладом вищої освіти і мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

не застосовується

2. Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідних професійних стандартів (за наявності). Освітні програми, що передбачають присвоєння професійних кваліфікацій, мають забезпечувати виконання вимог відповідних професійних стандартів

ГЕР, уважно вивчивши Звіт ЕГ та відповідь ЗВО щодо зауважень ЕГ в рамках підкритерію 1.2., констатує наступне. В ОП 2024 <http://surl.li/rfiagu> заявлено такі професійні кваліфікації: «Вчитель історії та громадянської освіти, викладач закладу фахової передвищої, вищої освіти». Відтак, у переліку компетентностей та ПРН в ОП мають бути враховані відповідні Професійні стандарти, зокрема ті, що діяли на час затвердження ОП. Йдеться про: Професійний стандарт за професіями «Вчитель ...», затверджений наказом Мінекономіки від 23.12.2020 №2736 та Професійний стандарт на групу професій «Викладачі ЗВО», затверджений наказом Мінекономіки від 23.03.2021 №610 (зміст другого практично аналогічний до Профстандарту «Викладач ЗВО», затверджений наказом МОНУ від 16.10.2024 №1466). Аналіз відповідності переліку компетентностей та ПРН в ОП до цих Стандартів дає підстави для таких висновків: - перелік ЗК в ОП загалом узгоджується з переліками ЗК в обох Профстандартах; - у переліку ФК, ПК та ПРН в ОП не відображено більшість компетентностей з Профстандарту Вчителя, як: психологічна, емоційно-етична, педагогічного партнерства, інклюзивна, здоров'я зберезувальна; відображено лише окремі аспекти предметно-методичної компетентності; - у переліку ФК, ПК та ПРН в ОП не відображено компетентності з Профстандарту Викладача ЗВО. ГЕР також погоджується з ЕГ (Звіт, с.4), що «в ОП відсутні компетентності та ПРН, які відповідають кваліфікації «вчитель громадянської освіти», що ставить під сумнів можливість її присвоєння». ЗВО у своїй відповіді на Звіт ЕГ зазначає: «Зміна предметної спеціальності 014.03 «Історія та громадянська освіта» відбулася відповідно до наказу МОН України від 04.03.2024 № 260. Робоча група не мала достатньо часу для ґрунтовного розгляду, консультації із зацікавленими сторонами та внесення відповідних змін до проекту ОПП. Чинна редакція ОПП затверджена 28.03.2024 р.». Тобто, ЗВО підтверджує, що ОП була затверджена після видання наказу МОНУ «Про затвердження переліку предметних спеціальностей спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями), ..» від 04.03.2024 №260 і в самій ОП враховано вже оновлену назву предметної спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта). Очевидно, що перелік компетентностей та ПРН в ОП має відповідати заявленій спеціальності (Історія та громадянська освіта) та професійній кваліфікації (вчитель історії та громадянської освіти). І в загальному переліку компетентностей та ПРН мають бути такі компетентності і ПРН, що забезпечують підготовку вчителя і громадянської освіти, а не лише історії.

3. Освітня програма має чітко сформульовану мету, яка відповідає місії та стратегії закладу вищої освіти

не застосовується

4. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням потреб заінтересованих сторін

не застосовується

5. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку науки, спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

не застосовується

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Аналіз

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо обсягу освітніх програм для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

не застосовується

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявленої мети та програмних результатів навчання. Зміст освітньої програми забезпечує формування загальнокультурних та громадянських компетентностей, досягнення програмних результатів навчання, що передбачають готовність здобувача самостійно здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів

ГЕР погоджується з ЕГ (Звіт, с.7) що в ОП 2024 «є недоліки. Зокрема, ОК3 «Педагогіка сучасної школи» викладається після ОК6 «Методика навчання історії в закладах загальної середньої освіти», хоча тематично є пререквізитом (робочі програми для ОП 2024 розміщено на вебсайті: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/77930>). Тематика ОК7 «Актуальні проблеми всесвітньої історії» та ОК9 «Сучасні концепції історії України» лише частково зосереджені на хронологічних межах курсу історії, що викладається в старшій школі». На підставі аналізу СЛС в ОП ГЕР констатує, що ОК6 «Методика навчання історії в ЗЗСО» вивчається у першому семестрі одночасно з ОК7 «Актуальні проблеми всесвітньої історії» та перед ОК9 «Сучасні концепції історії України» (яка вивчається у другому семестрі), хоча ОК7 та ОК9 мали би передувати курсу методики. Після ОК6 «Методика навчання історії в ЗЗСО» у другому семестрі вивчається також ОК «Педагогіка сучасної школи», яка теж мала би передувати курсу методики. Це є порушенням СЛС і суттєвим недоліком (2.2.2) – структура і зміст ОП не забезпечують попередні знання або навички для засвоєння хоча б однієї навчальної дисципліни. Виявлено суттєвий недолік (2.2.3) – є хоча б один ПРН, який не можна досягти. Аналіз РНПД на сайті ЗВО <http://surl.li/lgrwov> дає підстави стверджувати, що практично не можна досягти ПРН2 в частині «враховувати сучасні тенденції освіти в освітньому процесі», ПРН7 «Організовувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук». ОК, які мали би забезпечити їх (ОК3 «Педагогіка сучасної школи», ОК6 «Методика навчання історії в ЗЗСО», ОК8 «Методика викладання історичних дисциплін у ЗФПО, ВО») не містять відповідних тем. Цими ОК не передбачено вивчення актуальних підходів в освіті, натомість, у змісті ОК «Методика навчання історії у ЗЗСО» в Темі 3 «Зміст шкільної історичної освіти» розглядається питання «Інформаційно-знанцева» парадигма освіти», яка є морально застарілою, інших парадигм/ підходів не розглядається. У Темі 8 «Типи уроків історії» зокрема розглядаються питання – «Типологія уроків історії по А. А. Вагіну для молодших, середніх і старших класів. Ідея інтенсифікації самостійної роботи учнів у класифікації уроків історії, запропонованої академіком М. В. Нечкіной». Відповідна інформація/ класифікація є застарілою (розробки 50-70-х рр. ХХ ст) і не засвідчує сучасні тенденції чи досягнення як це передбачено ПРН2, 7. ГЕР також не може підтвердити, що на ОП забезпечено ПК6 «Здатність організовувати навчальний процес з вивчення історичних дисциплін у ЗЗО, ЗФО та ЗВО на засадах особистісно-орієнтованого, діяльнісного та компетентнісного підходів під час педагогічної та наукової практики», з тих самих причин. Зазначені підходи та способи їх реалізації в освітньому процесі не вивчаються у рамках ОК3, 6, 8.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностей, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

ГЕР підтримує зауваження ЕГ (Звіт, с.9), що у змісті ОП відсутні ОК або теми у межах наявних НД, спрямовані на «формування спеціалізованих знань з громадянської освіти та навичок викладання інтегрованого курсу «Громадянська освіта». ГЕР вважає цей недолік суттєвим. У Відповіді ЗВО знову зазначено: «Зміна предметної спеціальності 014.03 «Історія та громадянська освіта» відбулася відповідно до наказу МОН України від 04.03.2024 №260. Розробники не врахували цю зміну через стислі терміни для обговорення і внесення змін до Проекту, дану ОПП було затверджено 28.03.2024 р.». ГЕР зазначає, що до початку 2024-2025 н.р. у ЗВО був час на доопрацювання ОП у зв'язку з коригуванням назви предметної спеціальності. В Україні накопичена практика, коли ОП перероблялися у зв'язку з прийняттям/ внесенням змін у відповідні Стандарти ВО у червні-липні перед початком навчального року.

4. Структура і зміст освітньої програми передбачають можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

не застосовується

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

На ОП передбачено 3 види практики відповідно до заявлених професійних кваліфікацій: Виробнича (педагогічна) практика у ЗЗСО (9 кр, 6 тижнів), Виробнича (педагогічна) практика у ЗФПО (3 кр, 2 тижні), Виробнича (пед) практика у ЗВО (3 кр, 2 тижні). На практику у ЗВО відведено втричі менше часу, ніж у ЗЗСО, і це недостатньо для формування компетентностей викладача ЗВО. (Суттєвий недолік 2.5.1). ГЕР погоджується із зауваженнями ЕГ щодо змісту РП практик. Так, метою Виробничої практики у ЗЗСО, зазначено в РП <http://surl.li/pbyhse> зокрема є: забезпечення можливості практичної реалізації знань з методики викладання у вищій школі; формування навичок ефективного педагогічного спілкування і взаємодії, з урахуванням психологічних особливостей студентського віку; заохочення до творчого спілкування із професорсько-викладацьким складом, участь у науково-практичній діяльності ВНЗ. Передбачається, що практиканти будуть: брати участь у різних педагогічних і навчально-методичних заходах: відкритих лекціях, семінарах, тренінгах, психологічних клубах, науково-методичних радах тощо; розробляти навчальні та робочі програми; складати плани-проспекти та зміст лекційних і семінарських занять; проводити лекційні і семінарські заняття зі студентами відповідно до робочого плану і навчальної програми. Серед завдань практики у ЗЗСО у тій самій РП зокрема передбачено: Ознайомитись з навчально-виховним процесом у навчальному закладі та плануванням роботи кафедри; Розробити план-конспект лекції; Підготувати та провести залікове навчальне заняття зі студентами (лекції, семінари, практичні заняття, тренінги тощо). Проведення уроків не передбачено. Отже, виходячи з мети і завдань РП Виробничої практики, що заявлена як практика у ЗЗСО, ця практика не забезпечує формування умінь, навичок, компетентностей, необхідних вчителю ЗЗСО загалом, вчителю історії та громадянської освіти зокрема. (Суттєвий недлік 2.5.1). В РП Виробничої практики у ЗФПО <http://surl.li/izhwfm> визначено зокрема такі «Основні завдання практики: формування у студентів-магістрів психолого-педагогічних і методичних умінь викладання відповідних навчальних дисциплін у системі вищої школи; вироблення умінь організації основних форм навчання у вищій школі; виховання в магістрів досвіду викладацької роботи, морально-етичних якостей викладача вищої школи. Однак, ЗФПО є складником системи фахової передвищої освіти (ст.6 Закону України «Про фахову передвищу освіту»), а не вищої освіти/ вищої школи. Отже, ця практика має проходити саме у ЗФПО і передбачати відповідні завдання. Таким чином, Виробнича практика у ЗФПО також не забезпечує формування умінь, навичок, компетентностей, необхідних викладачу ЗФПО (Суттєвий недлік 2.5.1). В жодній з програм практик немає будь-яких назв навчального предмету/ курсу/ дисципліни, у рамках навчання та викладання яких має відбуватися практика. Все це загалом ГЕР розглядає і як суттєвий недолік у рамках 2.5.2, а саме – «правила і процедури організації та проведення практики не визначено».

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок

не застосовується

7. Обсяг окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає законодавству, фактичному навантаженню здобувачів, та програмним результатам навчання

не застосовується

8. Структура освітньої програми, освітні компоненти забезпечують практикоорієнтованість освітньої програми або узгоджені із завданнями та особливостями дуальної форми здобуття освіти (у разі реалізації цієї форми на освітній програмі)

не застосовується

9. Освітня програма забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, направлених на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722

не застосовується

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою укладені відповідно до Умов (Порядку) прийому на навчання для здобуття вищої освіти є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

не застосовується

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують її особливості

не застосовується

3. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання програмних результатів навчання та кваліфікацій, здобутих на інших освітніх програмах (зокрема під час академічної мобільності). Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать національному законодавству та міжнародним актам, є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються. Процедура та прийняті рішення про визнання належним чином документуються відповідно до законодавства

не застосовується

4. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти. Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать законодавству, є доступними для всіх учасників освітнього процесу

+

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Освітній процес відповідає вимогам законодавства. Методи, засоби та технології навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі мети та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

не застосовується

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі робочої програми навчальної дисципліни, силабуса)

не застосовується

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та мети освітньої програми

не застосовується

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) систематично оновлюють зміст освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

ГЕР підтримує зауваження ЕГ (Звіт, с.12, 13), що переліки основної літератури в РП ОК потребують перегляду й оновлення. Воно стосується ОК на ОП 2023. ГЕР проведено аналіз ОК на ОП 2024 і встановлено. ОК2 «Психологія освітньої діяльності» <http://surl.li/fkefnt> основна література – 2000-2008 і незрозуміле видання рос мовою. ОК3 «Педагогіка сучасної школи» <http://surl.li/cwgojp> серед 7-ми основних джерел – чотири 2006, по одному – 2014, 2019, 2020, що не відображає саму назву цієї ОК. В її змісті є неактуальна термінологія. В Темі 7 розглядається питання – «Використання сучасних засобів навчання та візуалізації у роботі вчителя фізики та інформатики». ОК4 «Комп'ютерно-інформаційні технології в освіті» <http://surl.li/mucqlj> найновіше основне джерело – 2019, переважають джерела 2006-2012, є 1997, що вочевидь не відображає досягнення в галузі комп'ютерно-інформаційних технологій. ОК5 «Теорія та методологія історії» <http://surl.li/gynrss> найновіше джерело 2019, переважають 2002-2011, серед основних є джерело 1999. Щодо ОК6 «Методика навчання історії у ЗЗСО» <http://surl.li/rjjhui>. Тема2 «Розвиток методики навчання історії» завершується темою «Способи і засоби навчання історії в школах України у ХХ ст.», хоча вже 2024 р. У рамках Темі3 «Зміст шкільної історичної освіти» вивчаються «Основні напрями розвитку змісту сучасної шкільної освіти», зокрема «Інформаційно-знанцева» парадигма освіти, яка не відображає сучасний напрям. Інші парадигми/ підходи не вивчаються. В Темі8 «Типи уроків історії» розглядається «Типологія уроків історії по А. А. Вагіну. Ідея інтенсифікації самостійної роботи учнів у класифікації уроків історії, запропонованої

академіком М. В. Нечкіной», що є застарілою інформацією (розробки 50-70-х рр. ХХ ст) і не засвідчує сучасні досягнення методики навчання історії. У переліку літератури не рекомендовано жодної навчальної програми та підручника з історії. В РНПД не передбачено виконання практичних завдань (розробка планів-конспектів уроків із застосуванням різних методів, технологій навчання історії) що також не відображає актуальні підходи в освіті. Серед основних є джерело 1999. ОК7 «Актуальні проблеми всесвітньої історії» <http://surl.li/unoxvf> найновіше джерело 2017, переважає література 2001-2007, є джерело 1999 року для вивчення актуальних проблем всесвітньої історії. У змісті ОК8 «Методика викладання історичних дисциплін у ЗФПО, ЗВО» <http://surl.li/tgzztm> не передбачено тем щодо студентоцентрованого, компетентнісного, діяльнісного підходу, жодної згадки про компетентності, виконання практичних завдань не передбачено. Найновіше серед основних рекомендоване джерело 2013, є основні джерела 1990, 1998. Принципового оновлення вимагає перелік рекомендованих джерел до ОК9 «Сучасні концепції історії України» <http://surl.li/jsmoxu> Отже зміст ОК не оновлюється на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі, що ГЕР оцінює це як суттєвий недолік (4.4.1).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності за освітньою програмою та закладу вищої освіти

не застосовується

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому та оприлюднюються заздалегідь

не застосовується

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності). Результати навчання підтверджуються результатами єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальностями, за якими він запроваджений

не застосовується

3. Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів (у тому числі щодо наукової складової освітньо-наукової програми, за якою здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії), що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів (зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів), визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через її імплементацію у культуру якості закладу вищої освіти) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

+

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень Е

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Викладачі, залучені до реалізації освітньої програми, з огляду на їх кваліфікацію та/або професійний досвід спроможні забезпечити освітні компоненти, які вони реалізують у межах освітньої програми, з урахуванням вимог щодо викладачів, визначених законодавством

У Звіті ЕГ, с.15 констатовано: «аналіз кадрового забезпечення реалізації ОП свідчить, що не всі НПП мають належний рівень відповідності академічної кваліфікації ОК, які вони викладають на ОП». Цей висновок зроблено на підставі аналізу кадрового забезпечення ОП 2023. Попередньо ГЕР констатувала, що розгляд питання про відповідність/невідповідність освітньої та/або професійної кваліфікації НПП до ОК, які включені до ОП 2024, неможливий, оскільки відсутня відповідна інформація (Таблиця 2 щодо ОК для ОП 2024). ЗВО надали таку таблицю. Її аналіз дав змогу підтвердити, що академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації ОП, загалом забезпечує досягнення визначених в ОП цілей та ПРН. ГЕР наразі акцентує увагу ЗВО, що відповідність освітньої та/або професійної кваліфікації НПП до ОК визначається статтею 37 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності (а не 38). Згідно зі ст. 37, така відповідність встановлюється не лише на підставі документів встановленого зразка, але й підтверджується «щонайменше п'ятьма публікаціями у наукових виданнях, які включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз, зокрема Scopus, Web of Science Core Collection, протягом останніх п'яти років». У цьому контексті ГЕР встановили, щодо відповідності викладача до ОКЗ «Педагогіка сучасної школи», статей у фахових виданнях України немає, а з 6-ти статей, наведених як такі що опубліковані у НМБД Scopus та Web of Science, щодо статті 1 – ГЕР не знайшли підтвердження що наведений журнал індексується у цих базах <http://surl.li/spmorg>; стаття 2 – видання деіндексовано за увесь 2021 <http://surl.li/jniylj> в якому опубліковано заявлену статтю. Наведений у таблиці перелік наукових праць не дозволяє підтвердити академічну відповідність викладача до ОК 07 «Актуальні проблеми всесвітньої історії» (статті стосуються правничих тем); викладача до ОК 08 «Методика викладання історичних дисциплін у закладах фахової передвищої, вищої освіти» (жодної статті з методики); викладача до ОК 09 Сучасні концепції історії України (всі статті стосуються історії Литви). Окрім того, переважно у викладачів відсутні публікації у 2022, 2023, 2024 роках.

2. Процедури конкурсного відбору викладачів є прозорими, недискримінаційними, дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми та послідовно застосовуються

не застосовується

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців, їх організації, професіоналів-практиків та експертів галузі до реалізації освітнього процесу

не застосовується

4. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями, заохочує розвиток викладацької майстерності

не застосовується

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Навчально-методичне забезпечення освітньої програми, фінансові та матеріально-технічні ресурси (програмне забезпечення, обладнання, бібліотека, інша інфраструктура тощо) забезпечують досягнення визначених освітньою програмою мети освітньої програми та програмних результатів навчання

не застосовується

2. Заклад вищої освіти забезпечує доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми, відповідно до законодавства

не застосовується

3. Освітнє середовище надає можливість задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою, та є безпечним для їх життя, фізичного та ментального здоров'я

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку, підтримку фізичного та ментального здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою

не застосовується

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

не застосовується

6. Наявні унормовані антикорупційні політики, процедури реагування на випадки цькування, дискримінації, сексуального домагання, інших конфліктних ситуацій, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

+

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Аналіз

1. Заклад вищої освіти послідовно здійснює визначені ним процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

не застосовується

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через відповідні органи самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Пропозиції здобувачів вищої освіти беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

не застосовується

4. Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми (крім випадку проходження акредитації вперше)

не застосовується

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на результати моніторингу освітньої програми та/або освітньої діяльності з реалізації освітньої програми, зокрема здійснений через опитування заінтересованих сторін

ГЕР погоджується з ЕГ (Звіт, с.20), «що система забезпечення якості вищої освіти ДВНЗ «УжНУ» не забезпечила вчасне реагування на відсутність в ОП фахових і предметних компетентностей та ПРН, що спрямовані на здобуття кваліфікації «вчителя громадянської освіти» та інших недоліків пов'язаних із реалізацією ОП, які виявила ЕГ». Наявність недоліків, виявлених ЕГ та ГЕР у процесі аналізу ОП за критеріями 1, 2, 4 та 6 дає підстави стверджувати, що внутрішня СЗЯВО у ЗВО не виявляє недоліки на ОП та не забезпечує вчасне реагування на результати моніторингу ОП й освітньої діяльності з реалізації цієї ОП. ГЕР розглядає це як суттєвий недолік (8.5.1).

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та рекомендації, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

ГЕР взяла до уваги зауваження ЕГ (Звіт, с.20), про «відсутність на цій ОП системної роботи щодо врахування зауважень та рекомендацій, сформульованих під час акредитації іншої ОП «Історія» другого (магістерського) рівня ВО за предметною спеціальністю 014.03 «Середня освіта (Історія) <http://surl.li/ymocjw>, що простежується в контексті проектування ОП, її змісту, добору НПП до викладання на ОП, залученні зовнішніх стейкхолдерів до реалізації ОП тощо». ГЕР також може констатувати, що для удосконалення ОП, яка наразі акредитується (з угорською мовою викладання), не було враховано цілий перелік зауважень і рекомендацій, наданих тією ж ГЕР по вже зазначеній іншій ОП Історія (умовна акредитація в грудні 2023), і які, однак, виявлені на ОП, що акредитується. Йдеться про такі недоліки: «У переліку ФК в ОП не відображені Професійні компетентності вчителя, закріплені в Професійному стандарті вчителя». «Загалом зміст ОП не забезпечує підготовку вчителя ЗЗСО чи викладача ЗП(ПТ)О, не формує

професійні компетентності вчителя». «Програма педагогічної практики (мета, завдання, результати) та підхід до організації і проведення педагогічної практики потребує перегляду та приведення у відповідність до мети ОП, професійної кваліфікації тощо». «Перегляду й оновлення зокрема в частині переліків основної літератури потребують робочі програми ОК». «Публікації викладачів частково стосуються профілю ОК, які вони викладають» тощо. ГЕР розглядає це як суттєвий недолік (8.6.1).

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти формується культура якості освіти, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

не застосовується

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

не застосовується

3. Заклад вищої освіти забезпечує на своєму вебсайті відкритий доступ до інформації та документів відповідно до законодавства. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (освітню програму у повному обсязі, навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін, можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

+

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Аналіз

1. Зміст освітньо-наукової (освітньо-творчої) програми забезпечує повноцінну підготовку аспірантів (ад'юнктів) до розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності за відповідною спеціальністю (спеціальностями) та/або галуззю знань (галузями знань), володіння методологією наукової та педагогічної діяльності

не застосовується

2. Наукова (освітньо-творча) діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень (творчості) наукових (творчих) керівників

не застосовується

3. Заклад вищої освіти здатний сформувати разові спеціалізовані вчені ради (разові спеціалізовані ради з присудження ступеня доктора мистецтва) для атестації аспірантів (ад'юнктів), які навчаються на відповідній освітній програмі

не застосовується

4. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує можливості для виконання наукових досліджень (творчих проєктів) і апробації їх результатів відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, концертів, спектаклів, майстер-класів, персональних виставок, публічних виступів, надання доступу до використання лабораторій, обладнання, інформаційних та обчислювальних ресурсів тощо)

не застосовується

5. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, концерти, спектаклі, майстер-класи, персональні виставки, публічні виступи, участь у спільних дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах тощо

не застосовується

6. Наявна практика участі наукових (творчих) керівників аспірантів (ад'юнктів) у дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах, результати яких регулярно публікуються, презентуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

7. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових (творчих) керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення здійснення наукового (творчого) керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проєктування освітньої програми

У проєкті ОП 2025 в переліку компетентностей та ПРН: - відобразити вміння та здатності щодо всіх заявлених професійних кваліфікацій; - врахувати відповідно всі Професійні стандарти, чинні на час затвердження ОП; - враховуючи предметну спеціальність «Історія та громадянська освіта», передбачити компетентності та ПРН, що відображають особливості підготовки вчителя не лише історії, але і громадянської освіти. В рамках автономії ЗВО як сукупності «самостійності, незалежності і відповідальності ЗВО у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, ...» (п.1 ч.1 ст.1 Закону України «По вищу освіту») розробити локальний акт та/або доповнити вже діючі у ЗВО акти, щодо визначення порядку присвоєння професійних кваліфікацій та оприлюднити цей акт/ зміни до інших актів на сайті ЗВО. На його/ їх підставі внести відповідні зміни в структуру/ опис ОП. При цьому, рекомендуємо також врахувати Порядок присвоєння професійних кваліфікацій ЗВО в разі відсутності професійного стандарту, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 25.10.2024 № 1223.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

У проєкті ОП 2025 в переліку компетентностей та ПРН: - відобразити вміння та здатності щодо всіх заявлених професійних кваліфікацій; - врахувати відповідно всі Професійні стандарти, чинні на час затвердження ОП; - враховуючи предметну спеціальність «Історія та громадянська освіта», передбачити компетентності та ПРН, що відображають особливості підготовки вчителя не лише історії, але і громадянської освіти. В рамках автономії ЗВО як сукупності «самостійності, незалежності і відповідальності ЗВО у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, ...» (п.1 ч.1 ст.1 Закону України «По вищу освіту») розробити локальний акт та/або доповнити вже діючі у ЗВО акти, щодо визначення порядку присвоєння професійних кваліфікацій та оприлюднити цей акт/ зміни до інших актів на сайті ЗВО. На його/ їх підставі внести відповідні зміни в структуру/ опис ОП. При цьому, рекомендуємо також врахувати Порядок присвоєння професійних кваліфікацій ЗВО в разі відсутності професійного стандарту, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 25.10.2024 № 1223. У проєкті ОП 2025 переглянути структурно-логічну схему таким чином, щоб забезпечити необхідні попередні знання та навички (пререквізити) для засвоєння усіх наступних навчальних дисциплін, зокрема курси психології, педагогіки, історії логічно вивчати перед курсами методики навчання історії. Переглянути робочі програми ОК на 2025-2026 н.р. таким чином, щоб зміст ОК на ОП забезпечував досягнення усіх ПРН. У проєкті ОП 2025 передбачити ОК для забезпечення підготовки вчителя громадянської освіти. У проєкті ОП 2025 переглянути обсяг та структуру практичної підготовки для того, щоб практика забезпечувала формування умінь, навичок, компетентностей фахівців/ професіоналів відповідно до всіх заявлених в ОП професійних кваліфікацій. У робочих програмах практик на 2025-2026 н.р. чітко визначити правила і процедури проходження практики, насамперед, чітко вказати бази практик, мету

практики і конкретні завдання з урахуванням відповідного рівня освіти та професійної кваліфікації. У навчальному плані 2025 перерозподілити аудиторне навантаження на користь практичних занять.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Систематично заохочувати здобувачів освіти на ОП до участі у заходах неформальної освіти, у програмах академічної мобільності, зокрема міжнародної.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

В робочих програмах навчальних дисциплін, які будуть вивчатися у другому семестрі 2024-2025 н.р., в усіх робочих програмах на 2025-2026 н.р. врахувати найновіші досягнення і сучасні практики у відповідній галузі, зокрема, систематично оновлювати списки рекомендованої літератури. Уповноваженим особам/ структурним підрозділам в УжНУ систематично здійснювати контроль за якістю навчально-методичного забезпечення освітнього процесу.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Оприлюднювати на сайті ЗВО, зокрема в Інституційному репозитарії, всі кваліфікаційні роботи та результати перевірки їх на наявність академічного плагіату.

Критерій 6. Людські ресурси

в освітній діяльності на ОП до початку 2025-2026 н.р. забезпечити повну відповідність освітньої та професійної кваліфікації НПП до ОК, які вони забезпечують на ОП, з урахуванням ст. 37 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності. Науково-педагогічним працівникам невідкладно увідповіднити тематику статей у фахових виданнях до проблематики ОК, які вони викладають. У поточній освітній діяльності на ОП науково-педагогічним працівникам систематично увідповіднювати тематику статей у фахових виданнях, у виданнях, що індексуються у наукометричних базах Scopus і Web of Science, тематику монографічної та навчально-методичної літератури до проблематики ОК, які вони викладають. У поточній діяльності ЗВО під час процедур конкурсного добору НПП на ОП для викладання конкретного ОК забезпечувати потрібний рівень їхньої академічної/ професійної відповідності/ кваліфікації.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Систематично проводити опитування здобувачів щодо їх задоволеності різними видами підтримки, яка їм надається/ може бути надано у ЗВО. Здобувачів та НПП опитувати щодо виявлення випадків дискримінації, корупції, сексуальних домагань, проводити роботу щодо запобігання таких випадків.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Уповноваженим особам/ структурним підрозділам в УжНУ, загалом СВЗЯВО: - систематично здійснювати моніторинг ОП, виявляти недоліки та забезпечувати і контролювати їх усунення; - у процесі моніторингу освітньої діяльності на ОП оперативно реагувати та враховувати зауваження і рекомендації, надані у результаті процедур зовнішнього забезпечення якості освіти на інших ОП, зокрема за спеціальністю 014 Середня освіта у ЗВО.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Оперативно увідповіднювати всі локальні акти ЗВО до чинного законодавства. Розробити локальний акт та/або доповнити вже діючі у ЗВО акти, щодо визначення порядку присвоєння професійних кваліфікацій та оприлюднити цей акт/ зміни до інших актів на сайті ЗВО. На його/ їх підставі внести відповідні зміни в структуру/ опис ОП.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>ГЕР 01 ID 58492.pdf</i>	<i>oZwxVVegS6chivLFFT1Z9Wk558v3/kQE+PoxH1EE 2Q=</i>

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні

ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ОСТРОВСЬКА КАТЕРИНА ОЛЕКСІЇВНА